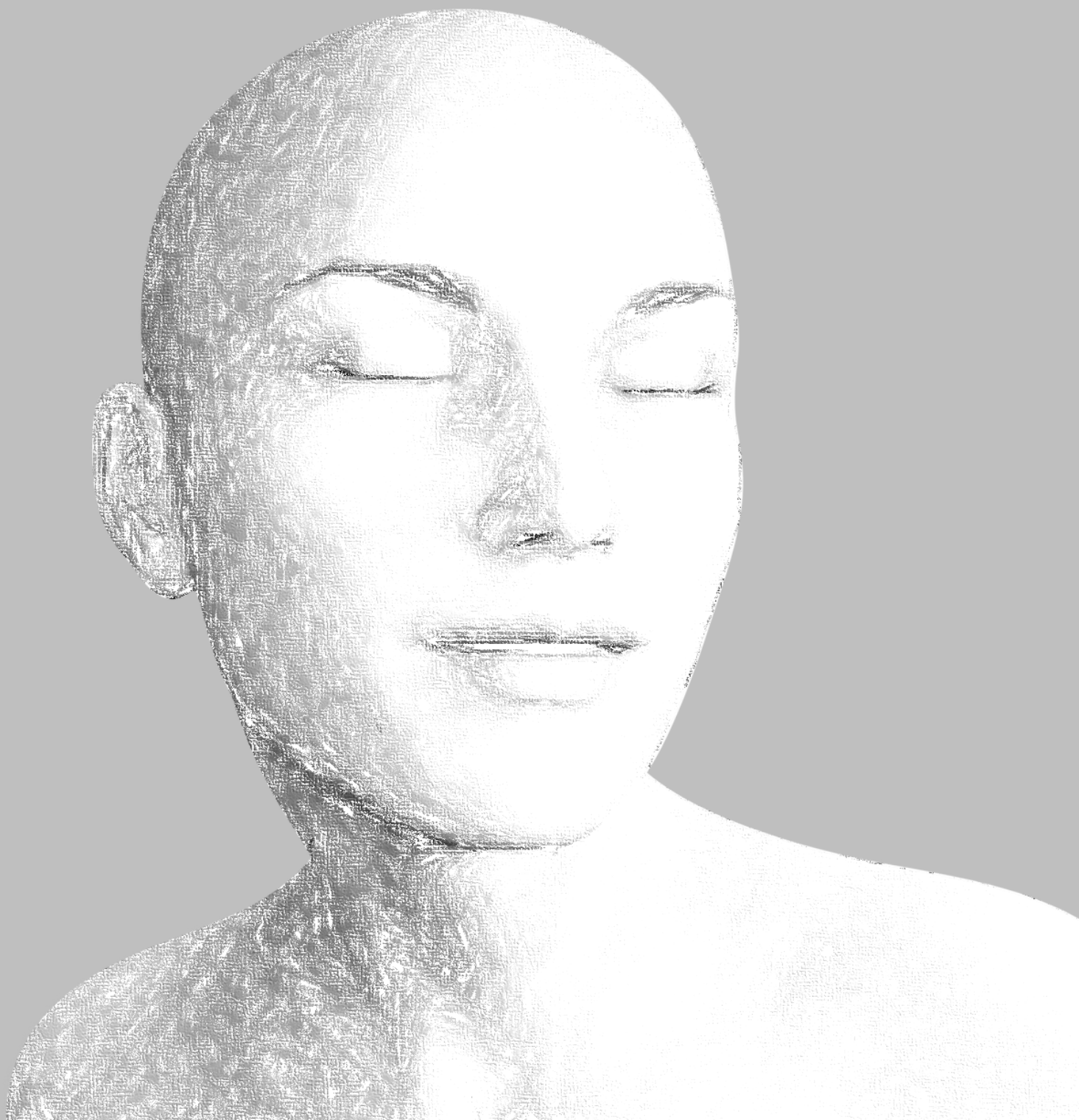

Jami Franková

Já a ti druzí

Jami Franková

Já a ti druzí

*Co na to říkám já?
A jak to vidíš ty?*

*Taky tápeš?
Hledáš odpovědi?
Domníváš se,
ale nevíš.
Ptáš se vědy...*

*Odpovědi ona nemá,
je to na tobě.
Jak to cítíš?
A jak myslíš,
že to je?*

*Je to o tobě,
tak bádej, tvoř,
neznalosti chutě boř!*

Děkuji všem, kteří:

- *mě v procesu tvorby radostně povzbuzovali,*
- *měli se mnou trpělivost,*
- *byli ochotni číst mé pokusy,*
- *poskytovali mi odbornou pomoc a zpětnou vazbu,*
- *anebo tady jen tak byli a pomáhali jinak.*

Obsah

Povídky:

<i>Úvod: Proč až teď? Proč to nešlo hned?</i>	5
<i>Vůbec není nutný, aby byl pohřeb smutný</i>	6
<i>Kdo to ví, odpoví</i>	7
<i>Místo hlavy otazníky má, nic si z toho nedělá</i>	10
<i>Do třetice všeho, dobrého i nedobrého.</i>	12
<i>Když sousedi hezky spolu sousedí</i>	14
<i>Lese, lesíčku, jaké tajemství máš?</i>	18

ÚVOD

Proč až teď? Proč to nešlo hned?

Když byl můj syn malý, vymýšlela jsem pro něj pohádky. Nečetla jsem mu z knížek Boženy Němcové nebo Erbena, prostě jsme leželi vedle sebe, já fantazírovala z hlavy příběh a synáček krásně usínal. Kolikrát se stalo, že i já, a to jsem se v polospánku slyšela, jak vyprávím zrovna nějaký nesmysl. Nejslavnějším hrdinou mých pohádek byl vláček Papuňáček. Kde jsem k tomu jménu přišla, to už nevím, ale byl to opravdový hrdina, vždy na straně dobra a v pohotovosti proti všem silám zla. Vozil ve svých malovaných vagóncích nejen lidi, ale i kouzelné bytosti. Velel mu Pan Strojvůdce. Zažívali jsme dohromady napínavá dobrodružství.

Když o tom tak uvažuji, chtěla jsem už jako dítě školou povinné psát knihy. Vždy to ve mně bylo. S bratrem Luděkem jsme bývali o prázdninách u babičky v Olomouci v Černovíře. Babička odněkud splasila starý kočárek, takovou tu košatinu, nemělo to kola, vlastně žádný podvozek. V ní se panečku skvostně leželo, tělo spočívalo tam, kde by leživalo mimino, nohy přečnívaly ven, odrážely se od podlahy a mohli jste se pohupovat podle libosti. Pročetla jsem v ní leckdy celá dopoledne. A pak jsem t'ukala na staříčkém psacím stroji krátké detektivky. Otravně a neodbytně jsem pak všechny nutila, aby si je poslechli. Starší bratr mě poslouchal s přezíravostí a s nadhledem unuděnce stíženého pubertou, babička se vymlouvala, že musí vařit.

Touhu napsat knihu pak přelil čas a spousta povinností, které měly vždy přednost. Potřeba napsat své dílo byla až na mém dně, padal na ni prach životních událostí, každé **MUSÍM** přidávalo další vrstvu, ale jak vidno, po mnoha letech jsem dostala šanci ty vrstvy otravných závaží setřepat a zkusit, jestli ještě něco zbylo z té touhy **PSÁT**.

Vůbec není nutný, aby byl pohřeb smutný

Už dlouho žiju bez vlasů, ty mi vypadaly díky autoimunitnímu onemocnění. I když slovo díky mi nepřipadá moc vhodné. Fakt blbá věta na začátek mého příběhu. Ale vydržte, dál to už bude zajímavější. Ani nevím, co si moje vlasy myslely o tom, že opouštějí svou dlouholetou majitelku, ale já přišla během těch let k poznání, že i bez vlasů se dá v pohodě žít. Asi by byly za to na mě našťavané, že jsem je tak lehce odepsala, bez prolévání slz a předvádění hysterických záchvatů, proto jsem se rozhodla, abych si je aspoň trochu udobřila, že jim uspořádám pohřeb.

Ze zbylých malých vlásků jsem udělala malilinkatý copánek, ozdobila jsem jej červenou mašlí – ta mi vždy slušela – a šup s ním do malé plechové krabičky od sypaného čaje. Samotný pohřební ceremoniál byl prostý a jednoduchý, bez plaček a smutečních hostů, žádný pochmurný proslav, kvílení dechovky nebo tak něco. Krabička spočinula na dně malé mnou vyhloubené díry v lese. Dnes už bych to místo nenašla. Ale pak, když jsem doplácala na díru poslední hrudky hlíny s listím a jehličím, prapodivně se mi ulevilo. Koukla jsem nahoru na oblohu, kde se míhaly bílé mraky protkávané sluncem, pak dolů na své příšerně zamatlané boty a začala jsem se usmívat. Byl krásný podzim a v lese to vypadalo jako barevná symfonie povzbuzující a uklidňující hudby. Listí šustilo pod nohama, větvičky tiše křupaly a já pomalu odcházela s hlasitým pozdravem: „Tak ahoj, drahouškové.“

A rychle jsem mizela pryč, aby si snad ještě nevšimly, že se teď už chechtám na celé kolo. No, a bylo to. Od té chvíle si holím hlavu, je krásně lesklá a šišatá. Můj muž mi říká, že mám hlavu jako mimozemšťan. Nosím si na ní, co zrovna chci – šátky, různé čepičky, turbánky a jiné módní kreace, které spíš připomínají středověk. A taky paruky, mám dvě. Každý v mém okolí to ví, že jsem bezvlasá, já to netajím, je to má (přiznávám, že zatím částečná) svoboda získaná v lese u té malé díry s plechovou krabičkou s mým copánkem. Přátelé a můj muž mi radí: „Nenos nic, tvá holá hlava je zajímavá.“ No, tak zatím na to nedošlo. Někdy jsem poseroutka. Ale stále doufám, že dospěju k této (dosud pro mě vzdálené) metě a potom má svoboda bude stoprocentní.

Kdo to ví, odpoví...

Nedávno jsem měla sen – zlehka a radostně si vykračuju naší ulicí, kde bydlíme snad už čtyřicet let, má plešatá hlava září do daleka jako lampión nebo měsíček za úplňku, já se usmívám. Zatím...

Všichni se tady totiž znají, a i když bydlíme na malém městě, připomíná to tady spíš vesnici, myslím tou mentalitou. Nad naší ulicí, vlastně celým městečkem, by mohl pvlávat transparent s velikánským nápisem „Drby, drby, drby“.

První reakce na sebe nedala dlouho čekat – hned vedle nás bydlící soused, starší pán, stál u plotu své zahrady a s vytřeštěným zrakem sledoval mou hlavu, jako by to byla opravdu velká vzácnost. Když jsem procházela kolem něj, mile jsem pozdravila: „Dobrý den, pane Jonáš.“ Zmohl se na nějaké zahuhání, které mohlo znamenat např.: „Dop..., co toooo jeeeeee?!!!“ Díval se za mnou, přitom se otáčel tak dlouho, dokud nenarazil na strom u plotu. Asi ho to probralo z transu, protože pak rychle utíkal směrem do naší hospůdky U Mikeše.

Ještě v polosu jsem si pomyslela: „Tak – a teď to bude vědět celá hospoda, celá čtvrť a nakonec ... Při rychlosti dnešních způsobů komunikace si myslím, že i celý svět.“ Ten divný pocit související s možností, že by se se sousedy dopodrobna probíralo mé citlivé místečko, mě probral zcela a úplně. „Blbej sen!“ pomyslela jsem si a hbitě jsem vyskočila z postele.

Ještě před snídaní jsem hbitě vyrazila ven do místní malé prodejničky U Báry, jak jinak než s šátkem na hlavě. Ten jsem si pro jistotu před zrcadlem dvakrát zkontrolovala. Musím se nejdřív trochu pozastavit u toho šátku. Byl celý černý a na něm se zrovínka uprostřed čela vyjímala bílá lebka. Koupila jsem ho nedávno a byla jsem na tento svůj módní kousek dost pyšná. Sotva ujdu pár kroků, potkám Jonáše, ano, toho Jonáše z mého snu, stojícího u plotu jejich zahrady. Hned mi myslí probleskla vzpomínka na noční sen. „Ále co, vždyť nemám holou hlavu, mám na ní šátek, dle mého názoru opravdu moc pěkný a zajímavý,“ utěšovala jsem se a míjejíc Jonáše jsem si pro jistotu ještě ohmatala ošátkovanou hlavu a uklidněná výsledkem jsem nahlas pozdravila: „Dobré ráno, pane Jonáš.“ Jonáš nic, jen se upřeně díval na mou hlavu. Vypadal tak nějak strnule, neodpovídal a jen vyvaloval oči. *Přece to nebude jako v tom blbém snu*, pomyslela jsem si. Ale pak zvítězilo odhodlání nevěřit na blbé sny. „Jste v pořádku, pane Jonáš?“ zeptala jsem se starostlivě. „Zrovna jdu do obchodu, nechcete něco donést?“ Jonáš sebou trhnul, jako by se náhle probral, a nevrle, s pohledem stále upřeným na mou hlavu, nepřátelsky zavrčel: „Co to má být!“ Mračil se jako čert a přitom se mu divoce leskly oči.

Rychle jsem se otočila, silou vůle jsem v sobě zadržela nevlídnou, drsnou odpověď. Vzápětí se mi chtělo brečet. *Vždyť za to nemůžu, že nemám vlasy! To mám za všechnu svou dobrotu a pomoc*, litovala jsem se. *A ten Jonáš je ale...* zlobila jsem se na souseda.

„Jauvajs,“ náhle a nečekaně jsem podklouzla na kamení, které se podél cesty líně povalovalo čekajíc na generální úklid po zimním ošetření vozovky. Vzpamatovala jsem se rychlostí blesku. Hrozba pádu byla horší než divně ponurý Jonáš. „Blbý sen je jen sen!“ prohlásila jsem pěkně hlasitě. Potřebovala jsem si svůj názor říct výrazně a důrazně a slyšet vlastní hlas a tím si ho potvrdit. Zabrало to a já už zas radostně, a hlavně prostředkem cesty, pelášila do obchůdku.

Tam trůnila u pokladny mladá Maříková, v uších sluchátka, v puse žvýkačku, vystavovala na odiv nejen břišní špeky přetékající z těsných džínů pod pupek, ale také tetování na baculatých pažích. V krámku byl po ránu klid. Hlavní poskytovatelka místních aktuálních informací, paní Eliášová, tady nebyla, asi se někde zdržela při získávání nových nejžhavějších drbů. S košíkem plným dobrot, nesměly chybět křupavé a dozlatova vypečené croissanty, jsem došla až k pokladně a tím pádem i k mladé Maříkové. Můj šátek sklidil její obdivný pohled. Jinak bylo pod její úroveň si mě dál všímat. To víte, nebyla jsem chlap, ale starší bába, která otravuje s nákupem. To, že nemám vlasy a holou hlavu zakrývám šátkem, ji vůbec netankovalo, byla jsem pro ni neviditelná. A taky jsem ještě neměla žádné tetování.

Po cestě domů, a že to byla do kopce s tím nákupem pěkná fuška, jsem funěla jako medvěd, a tu ejhle, znenadání mě na kole předjíždí soused Václav. Taky pěkně funěl, což mi přinášelo pocit uspokojení, že nejsem jediná, kdo funí a trmácí se do... Nestačila jsem domyslet, neboť Václav mezi jednotlivými sípavými nádechy ze sebe vyrazil větu: „Hele, Jonášovi v noci umřel pes, je z toho úplně špatnej.“

Ve vteřině jsem přestala vnímat Václava, který ještě něco huhňal. Myšlenky v mé hlavě si začaly hrát na závodníky formule 1: „Harry, lovecký pes, chytrý jako opice, prostě miláček všech. A teď je po něm... To musí být pro Jonáše velká rána. Neudělal bez něj ani krok, ba i do hospody chodili spolu.“ Myšlenka stíhala myšlenku a soucit ve mně rostl jako kaše v pohádce Hrmečku, vař! Vtom jsem se zastavila, něco mě stoplo. Jako by mě polili vařící vodou. „A co když to Jonášovo divné jednání nebylo vůbec kvůli tomu, že jsem plešatá?“ uvažovala jsem polohlasně.

V duchu jsem si nadávala, bylo to něco o sebestřednosti a tak... Ve vteřině poznání se mi rozsvítilo. Zkroušený a slabý hlásek ve mně provinile špital: „On zíral na lebkouna, kostrouna, smrtáka, smrtku na šátku... Tvá plešatá makovička s tím nesouvisí.“ Zato

souvislost šátkového smrtáka se smrtí Harryho byla očividná. „ To jsou ale divné náhody,“ běželo mi dál hlavou.

Při tom svém myšlenkovém kolotoči a emočním vyšilování jsem ani nepostřehla, že se Václavova postava na staříčkém vrzajícím kole vzdalovala. To mě vrátilo do přítomnosti a já se začala přísně napomínat: „Nemudruj a šlapej! A příště víc koukej na to, co si zrovínka na tu svou makovičku dáváš!“

Už jsem vystoupala na náš kopec a pomalu se blížila k domovu. Zrovna jsem míjela Jonášovu zahradu a najednou jako ve zpomaleném snu vidím siluetu Jonášova Harryho, jak běží kolem domu a pak se vzdaluje a v podivné mlze mizí. Třepu hlavou a třeštím oči – ale už nic nevidím, všude je klid, nikde nikdo, ani Jonáš tady nestojí. Byl to sen? Zdálo se mi to? Stojím jako tvrdé Y. Šátek s lebkounem se mi svezl z hlavy a visel mi na zpoceném krku. Je to vše jenom **náhoda**? Nebo ne?

Místo hlavy otazníky má, nic si z toho nedělá

Pomalou jsem dostoupala k našemu domku. Byla jsem splavená potem a má ošátkovaná makovice mi jasně dávala najevo, že už chce ven z dusného tepla, které ji obklopovalo. Nejradši bych už ten šátek se zářící bílou lebkou sundala, ale zase zafungovalo mé poseroutkovství a uvnitř na mě řvala stále táž otázka: „Co kdyby tě někdo uviděl? To by bylo řečí po celém městečku, v celém kraji a v celém státě, ba i u protinožců ...“

Už jsem byla skoro u branky do zahrady, když jsem nahlas a rázně pronesla: „Ta tvoje makovice fakt není středobodem světa, jsou důležitější věci!“ Vtom se mi za zády neočekávaně ozvalo: „Jaká makovice? Ty máš makovice? A kde? A bude mák na buchty? A upečeš je?“ Lavina dotazů pronášená zvonivým hláskem. To byl malý Lukášek, vnuk našeho souseda, pana Jonáše. „A dáš mi pak ochutnat?“ pokračoval v palbě. Lukášek moc rád sladké. Byl mlsný jako koza a taky úplně bez zábran. „Ale to víš, že dám,“ slibovala jsem mu a tiše doufala, že utěšen vidinou makových buchet oddusá šťastně někam jinam a tam bude pálit nekonečné dotazy na svou další oběť. Ale Lukášek byl jako pýr na naší zahrádce. Taky se ho nedalo jen tak lehce zbavit. Než jsem odemkla dveře, vypálil na mě snad deset dotazů: „Co jsi koupila? Máš v tašce něco pro mě? A proč nemáš nic sladkého?“ A tak dále a tak podobně. Zajímavé bylo, že Lukášek vlastně ani nečekal na odpověď. Kdysi jsem se snažila na všechny jeho otravné otázky svědomitě odpovídat, ba co dím – vysvětlovat mu leccos. Ale pak jsem pochopila, že je to jako s tím hrachem házeným na zeď. Dnes jsem už jen stručně odpovídala: „Nemám, nevím, možná, tak, tak...“ Lukáška to vůbec nerozházelo. Takové drobnosti on vůbec nevnímal. Najednou vyhrkl otázku, kterou mě naprosto zaskočil: „A proč máš na hlavě šátek?“ Musela jsem se zastavit, pustila jsem tašku s nákupem a zavalilo mě horko a takový nejasný a nepříjemný pocit. Málem jsem rozpaky, nebo studem, co já vím, zčervenala jako rajče. Lukášovy tázavé modré oči se urputně propracovávaly až k mé olysalé hlavě. A v mé bujné fantazii se zvětšovaly, už byly jako tenisáky, pak už... Najednou jsem byla úplně klidná a někde ve mně se ozval tichý, ale rozhodný hlas: „Řekni mu pravdu.“ Statečně jsem se usmála a jakoby nic jsem pronesla: „Víš, Lukášku, já nemám vlasy, proto nosím šátek.“ Lukáš úplně zkoprněl, ztuhnul, prostě vstřebával mou odpověď. Bezděky si sahal na svou hlavu, jako by se chtěl přesvědčit, že on vlasy má. Jeho zkoumavé oči propátrávaly mou hlavu zabalenou do černého šátku ozdobeného

bílou lebkou. Pak se ozval jeho tenký, ale velmi výrazný hlásek: „To nevdí, této, já tě mám rád.“ Tak krásný pocit blaha, který mnou projel, jsem už dlouho necítila. Už už jsem chtěla Lukáškoví naslibovat hory sladkostí a buchet, když vtom mě jeho další otázka zchladila jako ledová lázeň v sauně: „A této, můžu taky nosit šátek? A dáš mi ten, co máš na hlavě?“ Představa, jak Lukáš napochoduje pyšně domů, kde vládne ponurá nálada kvůli úmrtí jejich milovaného psa s mým šátkem na hlavě a s tím lebkounem, mě děsila. „Lukášku, víš, já...“ našťestí jsem nestačila doříct zbytek věty, protože se od susedů ozval hlasitý a protest nepřipouštějící povel: „Lukáš, domů!“ To byla jeho máma, mladá Jonášová. Její povely zněly, jako když práská bičem. Ani na vteřinku by nikoho nenapadlo, že se snad dá neposlechnout. Lukášek na mě vrhl lítostivý pohled, že mu právě teď máma vzala jeho milou zábavičku - mučit přítomné neodbytnými a všetečnými otázkami, a oddusál domů. Uffff, jak mně se nekonečně ulevilo.

Do třetice všeho, dobrého i nedobrého

Lákavá vidina čerstvě uvařené kávičky a voňavého pečiva, které jsem právě donesla z našeho malého obchůdku, byla jako poklidný mořský příliv, kdy vás zalévá vlahá voda, nohy se boří do písku a sluníčko rozpaluje pokožku. S touhle naivní představou jsem se ztěžka vpotácela i s nákupem do naší předsíně. Z krásného fantazírování mě krutě vyvedl náraz reality: „Kdo tu zase nechal ten bordel?!“ Zakopla jsem o pohozené boty uprostřed předsíně. Řítla jsem se s nákupní taškou v předklonu vpřed jako sprinter, který nezvládl start. Buch! To moje ošátkovaná hlava narazila na skříňku s botami. „Coo jee?“ ozval se hlas mého muže, který teprve teď lezl z postele. Ani nemusel čekat na odpověď. Ten pohled na rozkopnuté boty, rozsypanou tašku s nákupem a mě, jak sedím na podlaze s vykvétající boulí na čele, mu stačil. Beze slova posbíral nákup a odnesl ho do kuchyně. „*Jasně!*“ pomyslela jsme si trpce. „*Jídlo, žrádlo, papu, snídaníčka – to má vždy přednost, ale co já... Obětavec, přinášející brzy ráno potravu, pilný mravenec... Toho si nikdo nevšimne, nechají ho pro jistotu v předsíni sedět nejenom s šátkem, ale i s boulí na hlavě. A možná i s otřesem mozku.*“

Sebelítost ve mně rozkvétala jako ta nejbarevnější cizokrajná kytky. Málem jsem začala natahovat moldánky a skuhrat nad svým nevděčným osudem. Když se však ozvalo šustění sáčku s čerstvým pečivem, rázem jsem vyskočila a hnala se do kuchyně bránit svůj croissant. Abyste tomu rozuměli – tyto máslové rohlíčky byly opravdu pochoutka. V naší malé prodejničce je to nedostatkové zboží. Představa, že bude sněden i můj croissant, se stala tak strašlivou, že jsem s bojovým pokřikem uááááh vlítla do kuchyně a vyrvala svému muži sáček s pečivem z ruky. Přitom jsem kolem sebe mávala černým šátkem, na kterém bíle zářila velká lebka. Má lysá hlava zářila též, ale uprostřed čela už se začínala formovat boule provázená prozatím narudlou barvou. S vybojovanou pochoutkou v ruce jsem se uchýlila do kouta kuchyně odhodlaná ji bránit vlastním tělem. Můj muž se ale spokojeně a mírumilovně usmíval, přitom setřásal z vousů drobečky. Za tu chvíli, kdy jsem se litovala sedíc v předsíni, už totiž stačil spolknout ty ostatní rohlíčky. Ten můj byl poslední. Přišla jsem včas. Nade mnou se rázem rozlila duha spokojenosti a klidu. „Chceš kafe?“ zeptala jsem se smířlivě.

„Ano, prosím,“ pronesl svou obvyklou formulku. Přitom si krájel dva silné krajíce chleba, mazal je natlusto máslem a završil to pořádnou porcí domácího medu od včelaře z hor. Pokaždé, když jsem pozorovala, co vše můj muž sní, jsem tiše záviděla. No proč asi... Netloustl. A když, tak jen málo, pak omezil večere a zase to rychle shodil dolů. A teď si říkáte: „Určitě sportuje, hodně se hýbe.“ No, tak to vás zklamu. V posilovně můj muž nikdy nebyl, občas jede na kole, pěšky jde jen z donucení. To víte – klouby. Rád klábosí s kýmkoliv a nejlépe s někým, kdo taky rád popíjí pivo. No, a teď se divte.

Mé úvahy o tloustnutí najednou přerušil zvonek u branky. „Modrááá pošťááá,“ zaznělo hlasem, který připomínal zvuk ryčné trumpety. Naše pošťačka Jiřka. Mávala dopisem s modrým pruhem. V rychlosti jsem si na hlavu narvala šátek s lebkounem a vystartovala do předsíně. A ...jasně, ty rozházené boty tam pořád byly a nikdo je neuklidil. Scénář se opakoval, ale jen s tím rozdílem, že jsem nevlítla do skříňky s botami, ale rovnou otevřenými venkovními dveřmi ven a v předklonu jsem se řítla ze schůdků směrem k brance. Jiřka mě sledovala se škodolibým úsměškem na rtech. Kdyby takhle letěl můj muž, už by se z jejích úst linulo několik vtipných poznámek provázených Jiřčiným širokým úsměvem a koketním pohledem. I při tom krkolonném klopýtání mi prudce běželo hlavou: „*No jasně, Jiřka zůstala sama a bez chlapa. A ty chlapa máš!*“ Tak probíhal v duchu můj monolog, zatímco jsem se z posledních sil zachytila naší branky. Více zblízka jsem v Jiřčině tváři vyčetla pokračování: „A ještě jsi k tomu plešatá! Jak to děláš, že ti nezdrhne za nějakou mladší a hezčí!“ Jiřka mi vrazila do ruky propisku a zavrčela: „Podpis!“ Její naděje, že uvidí mého muže, mimochodem ještě v pyžamu a s drobečky na vousech, rázem pohasla. Vyškubla mi propisku, ráznými pohyby oddělila dopis od zbylých lejster, otočila kolo a řítla se k dalšímu sousedovi.

„To je ráno...“ povzdechla jsem si, když jsem v rychlosti škubala obálku, abych se dostala k tomu nepříjemnému uvnitř. Písmena se míhala, zdvojovala a rozmazávala. „*Vezmi si brýle, slepýši, jsi plešatá a ještě slepá jak patrona,*“ pokračoval můj vnitřní, ke mně až moc kritický hlas. „Ale nejsem blbá!“ zaznělo na mou obranu hlasitě z mých úst. V předsíni jsem proto obezřetně obešla rozházené boty. No, zakopnout ještě jednou, tak už fakt nevím...

O třetí zakopnutí se postaral můj muž, který zvědavostí bez sebe vylezl z obývacího, kde v křesle u snídaně sledoval v pohodičce ranní zprávy. Byl tak zvědavý, co mám za dopis, že se nedíval dolů a o ty boty zakopl. Když jsem pozorovala, jak se mužíček zdárně řítí ke skříňce na boty, do které vzápětí narazil a urval u ní dvířka, blesklo mi hlavou: *Spravedlnost přeci jenom existuje!*

Když sousedi spolu sousedí

Otevřeným kuchyňským oknem náhle vtrhl dovnitř nepříjemný zvuk křovinořezu. To náš soused Václav. Když se potřeboval odreagovat a uklidnit, vzal křovinořez a začal na své velké zahradě formovat keře. Měl jich požeňnaně. Některé vypadaly jako fantastická zvířata, jiné keře ořezal do roztodivných tvarů, takže jste si opravdu nebyli jisti, nač vlastně koukáte. „*A je po klidu,*“ pomyslela jsem si rozmrzele. Mé myšlenky přerušil manželův odchod z domku, musel jít totiž okamžitě za Václavem. Mužská solidarita. A u mého muže také velká zvědavost. Uháněl jen v pantoflích a v pyžamu k plotu naší zahrady. Zdálky povolával: „Vašku, co je? Stará ti nedala?“ A ještě dodal: „Držíš to jak prase kost!“ To byly ty jejich vtípky, které se mi nikdy nepodařilo pochopit. Já bych se urazila, ale oni se tomu jenom smáli a v podobném duchu se špičkovali dál.

Rázně jsem zabouchla kuchyňské okno a přitom jsem myšlenkami zabrousila k těm odvedle, jak jsem je nazývala ještě v době, kdy jsme se moc neznali. Teď to však už pro nás byl Václav a Hanka, manželé asi v našem věku, nyní nejen sousedé, ale i kamarádi. Jejich manželství bylo protkáváno poněkud třaskavými střety, které vyústily do Václavova křovinořezování a Hančiných záchvatů pečení. Tak se odreagovala ona.

Během soustředěného přemýšlení o Hance a Václavovi jsem se hbitě a tiše vznášela po kuchyni a pohlavkovala úklid po snídani. Kuchyně je mou nejoblíbenější místností v domku nejen proto, že v ní vládnu skřítky Útulníček a Teplíčko, ale také proto, že se tu mísí různé vůně, rodí se dobrá jídla, voní koření. Pasovala jsem kuchyni na své království, a tedy jako velitelka a královna tady chodím jen tak, s holou hlavou a v oblečení, které na mě volně a pohodlně visí a přichození by nejspíš udivovalo poněkud výstřednější barevností.

Zrovna chci začít vařit, a tak dumám nad výběrem ingrediencí. Náhle mé poklidné přemýšlení přerval strašidelný jekot, který se nesl z druhé strany, a to od našich druhých sousedů, Jonášových. Byla to taková síla, že ani zavřené okno netvořilo dostatečnou protihlukovou bariéru. Zvědavě jsem vykoukla z okna ven a přímo do uší se mi zařezával hysterický jekot starého pana Jonáše. „Lukáši, pocem! Cos to udělal! Ty darebáku, no počkej!“ povykoval starý Jonáš a snažil se chytit malého vnuka. Samozřejmě, že marně. Jako by dýchavičný žebřiňák mohl dohnat nejmodernější sportůvák. „A kde je hlava, kams dal tu hlavu!“

ječel starý Jonáš jako smyslů zbavený.

Rychlostí blesku jsem vyběhla ven na naši zahradu podívat se, o jakou hlavu jde. Můj muž přilákán křikem opustil Václava s křovinořezem a šel na výzvědy. Starý Jonáš, rudý vzteky, mu beze slova ukazoval na jejich zahrádkářskou pýchu, docela rozlehlou skalku, na níž bylo rozesazeno sedm sádrových trpaslíků, kterým velela Sněhurka. Musím říct, že ti trpaslíci byli fakt divní – všichni měli ve tváři jakýsi strnulý a falešný škleb. Barevnost jejich oblečení by upoutala i toho, kdo obvykle barvy nerozlišuje. Jak by řekla má kamarádka Zuzka: „Kýč jak bič!“ Ale Jonáš byl na svou skalku tak pyšný, že tyto „drobnosti“ nevnímal. Bylo to jeho dílo, jeho pýcha a teď mu ten malý skřet Lukáš šlapal po jeho srdeční záležitosti. A ke všemu ještě urval trpaslíkovi Šmudlovi hlavu. Lukáš hbitě přeběhl k nám a schovával se za mým mužem. Byl si na sto procent jistý, že si pro něj jeho dědeček k nám nepůjde.

Chytila jsem Lukáše za tričko, aby mi nevyklouzl, dokázal být mrštný jako úhoř a taky měl neobyčejně vyvinutý cit pro ten správný okamžik, kdy si zachraňovat svou nezbednou kůži. „Této, já nechtěl,“ spustil. Mluvil krásně nahlas, aby to děda slyšel. Jeho vykulené modré oči vás až hypnoticky přesvědčovaly o tom, že je andělíček, nevinátko, ubožátko, na které si všichni zasedli a neprávem ho obviňují. Ale my věděli své. Lukášek byl kvítko z čertovy zahrádky, malý všetečka a nezbedník. Za jeho herecké výkony by se nemusel stydět ani uznávaný herecký bard z Národního divadla.

Nakonec se podařilo rozplést celou zápletku Lukášova útoku na nebohé trpaslíky. Ale byly to nervy, to vám řeknu. Mohla za to pažitka, zelená pochoutka rostoucí na záhoně hned vedle skalky. Jonášova babička ji potřebovala do vajíček, která smažila pro svého milovaného manžela, dědečka Jonáše. Asi spěchala, protože jinak by úkolem natrhat trošku pažitky nepověřila malého Lukáše, který dokázal být jako přírodní katastrofa. Lukáš si razil cestu k pažitce jako buldozer, takové drobnosti jako dědečkova skalka on nevnímal. Hlavně aby rychle uškubl trs pažitky a mohl se tou nejvyšší rychlostí vrátit ke svému tabletu.

Snad mu připadalo, že mu Šmudla nastavil nohu, aby zakopl a rozsypal pažitku po skalce. Ostatní trpaslíci se mu podle jeho názoru hnusně vysmívali a Sněhurka mu řekla, že... To vlastně není už důležité. Lukáš bleskem vyhodnotil situaci a zahájil útok na nepřátelské trpaslíky. Hlavnímu viníkovi urval i hlavu, asi aby příště ani neviděl, komu podráží nohy. Určitě si připadal jako Zorro mstitel, když vtom do jeho bojové akce vpadl děda, kterému bylo divné, že se Lukáš tak dlouho nevrací. A zbytek znáte.

Během celé akce mi vůbec nedocházelo, jak vypadám. Když však napětí opadávalo, skoro vše bylo vysvětleno, tak jsem si to náhle uvědomila. „*Jsem venku a bez šátku,*“ běželo mi překotně hlavou.

Úplně jsem zpanikařila. Nedokážu popsat škálu nepříjemných, zraňujících pocitů, které mnou projížděly jako nůž máslem. Rozum a logika si vzaly dovolenou a já se v následující vteřině začala po vzoru filmových grotesek **nenápadně**, to znamená pozpátku a v předklonu, šinout k našim dveřím. Chtěla jsem prostě zmizet, vypařit se jako pára nad hrncem. Hlavně rychle! Aby si mě, tedy mé holé hlavy, nevšimli!

Vůbec mi v té chvíli nedošlo, že už mě stejně všichni viděli a navíc, že můj „podivně nenápadný“ odchod spolehlivě přitáhne jejich pozornost. A taky že jo. Oči všech se na mě upřeně dívaly. Netroufám si odhadnout, co se jim opravdu odehrávalo v hlavách, ale já si to vyložila po svém. **Já** se v jejich očích stávala podivným a podezřelým zjevem. Cítila jsem se jako Šmudla s hlavou, kterou ale nikdo nechce. Chtělo se mi brečet.

Slzy však ani nestihly orosit oči, když vtom promluvil ten, u koho bych to nejméně čekala. Starý pan Jonáš. Pomalu a klidně, s povzbuzujícím úsměvem na tváři poznamenal, tak jakoby mimochodem: „Bez toho šátku to máte lepší.“ A následovalo ticho. Vnímala jsem svět jakoby zpomaleně. V následujících vteřinách dlouhých jako hodiny mi docházelo, že jsem pana Jonáše předtím asi špatně odhadla. Než jsem stačila jakkoliv zareagovat, vzal mě můj muž kolem ramen a s úsměvem zahalasil: „Vždyť ti to říkám pořád, že tvá hlava je moc hezká.“

Chtělo se mi opět brečet, ale tentokrát dojetím nad tím, jak jsou všichni kolem hodní, citliví a láskyplní. Má duše jásala a létala jako motýl nad loukou plnou voňavých květín. Vtom dorazil udýchaný Václav, teď už bez křovinořezu. Hbitě přehlédl celou situaci a s pohledem významně upřeným na mě zahlásil: „No, potěš koště, co je to tady za cirkusáka?“ Rázem jsem spadla ze svého růžového obláčku dost tvrdě na zem. „*No jasně, v příšerném ohozu, s lesklou holou hlavou, na čele s boulí, která se už začínala vybarvovat, vždyť má pravdu,*“ myslela jsem si a sebelítost začala opět bobtnat a roztahovat se v mé mysli.

Václav bleskem vycítil, že se v mém citlivém místečku rýpe jako bagr v zahradní skalce. S rozpačitým úsměvem rychle urval sotva vyrostlou, svěže zelenou travičku a podával mi ji s teatrální úklonou jako vzácnou kytku, ten malý dareba Lukáš mě pevně objal kolem nohou, tiskl se ke mně a zamilovaně se usmíval. Oba dva si byli v tu chvíli neuvěřitelně podobní...

Začali jsme se smát a můj prakticky založený muž hbitě skočil domů a přinesl flašku slivovice z jižní Moravy. Vozíme si ji od naší tety a je to třpytivý poklad vysoce ceněný. A tak jsme tam stáli, starý Jonáš, můj muž stále v pyžamu a v pantoflích, já s holou hlavou v divoce barevném plandavém oblečení a soused a kamarád Václav a vychutnávali jsme si tu výbornou slivovičku a muži filosofovali nad svým mužským údělem, nástrahami života a tak podobně.

Svět byl najednou zalitý sluncem, všude klid, pohoda, stromy na naší zahradě vítaly jaro, ze země se tlačily jarní kytky i ta pažitka už rašila jako divá. Jak se tak koukám přímo nahoru do oblak, najednou mi něco mokrého, studeného přistálo na nose. Co je? Snad mě nepokakal pták?

A najednou těch malých, studených a mokrých věcí bylo víc a houstly a snášely se k zemi jako bílé pápěří. Ochutnaly ze štamprličky i tu slivovičku. Už jsem slyšela jejich tenký hlásek: „Brrrrr, to je ale síla.“ Zahrada i svět kolem pomalu bělel.

Všichni jsme stáli jako sochy, nevěřili svým očím. Jen malý Lukáš poletoval po jejich zahradě, záhon nezáhon, a honil sněhové vločky. Jeho pisklavý dětský hlásek s nadšením komentoval sněhovou nadílku. Starý Jonáš díky slivovici už vše bral v klidu, usmíval se a vůbec neřešil malého vnuka, který ve svém zběsilém tanci za vločkami rozrýpal na zahradě vše, co mu přišlo do cesty. A myslíte, že se našla Šmudlova hlava? Ani omylem. Tuším, že pro ni měl Lukáš vymyšlený obzvláště pekelný trest.

***Lese, lesičku,
jaké tajemství máš?
Prozradíš mi,
co ukrýváš?***

Když se od nás podíváte vlevo, uvidíte naše sousedy Jonášovy, vpravo od nás bydlí Václav s Hankou, je to poslední domek na kopci. Za ním se táhnou už jen louky a o kousek dál začíná les, do kterého chodíme na houby a lesní plody. A taky relaxovat a někteří i pohřbívát vlasy...

Z našich výšin můžete vidět celou čtvrť a zbytek městečka. Prostě kopec, ale pořádný! Už vidím, jak si to představujete a slyším ty poznámky: „Co v zimě? To bude asi problém sem dojet.“ Anebo: „Než se k vám člověk doškrábe, tak ho málem skolí mrtvice!“ „Nemějte péči,“ řekla by moje milovaná teta Marie. Čistý vzduch a blízkost lesa byly tak výrazné klady, že nějaký kopeček sem, kopeček tam nehrál roli.

Odpoledne jsem se vypravila do lesa, říkala jsem tomu šmejdění. Během této mnou oblíbené činnosti nic určitého nehledáte, ale přesto se snažíte monitorovat všechno – hlavně zajímavé a nezvyklé věci, taky krásu a uklidňující pohledy do zeleně a v podstatě kamkoliv. Pokaždé s sebou беру foťák, mobil, batoh na případné nálezy a obstarožní dalekohled. Ten nesmí chybět. Les mám prochozený křížem krážem, ale i když znám každou cestičku, přesto se mi někdy podaří překročit bludný kořen a motám se tak dlouho, až mě konečně něco navede na správný směr. Právě při takovém tápání nacházím často v hlubinách lesa nejpozoruhodnější nálezy a vznikají na těchto místech nejzajímavější fotky. A to se mi stalo i tentokrát.

Když jsem už potřetí míjela stejný strom, nespokojeně jsem se zastavila, zavřela oči, párkrát se pomalu otočila a nato rázně vykročila směrem, který mi tak nějak naslepo vyšel. Po drsném průletu křovím se mi z okraje srázu naskytl úžasný výhled na protihlehlé údolí.

Uprostřed stráně kousek pod lesem seděla na volném travnatém prostranství stará dřevěnice s malými okny, kolem ní pár letitých ovocných stromů, které plaňkový plot odděloval od lesní cesty. Poblíž vchodu dřepělo několik masivních lavic a stolů. Vytasila jsem svého neocenitelného pomocníka – dalekohled.

„Ho-spů-dka U sta-ré-ho pa-pri-ky,“ slabikuju si nahlas nápis nad vchodem. No, co vám budu povídat – sešup ze stráně mi trval jen pár minut. Obcházím opatrně kolem. Má bujná fantazie si přehrává dávnou vzpomínku na pohádku O perníkové chaloupce. Ticho. Nikde nikdo. Váhavě se loudám ke vstupním dveřím. Uprostřed na nejširším prkně visí menší

cedulička s nápisem „**Obsluhujeme, až se nám zachce.**“ Pod ní na mě zírá druhý nápis „**Kdyby se zachtělo vám, tak zazvoňte na zvonec.**“

Rozhlížím se, kde ten zvonec asi je, ale nemůžu ho najít. Popocházím rozpačitě kolem. Kde je ten zatracený zvonec? Kroky mě zavedly až k rohu chalupy. Za ním byla ukryta malá vyřezávaná zvonička, v níž visel starobylý zvon s provazem. Tak tady jsi! Hurá! Jde se na to zvonění. Nadšeně natahuju ruku, že zazvoním, když vtom se za mnou ozve, ne zrovna přátelsky: „Dneska neobsluhujeme, máme jiný starosti!“ Rázný hlas patřil červenolící urostlé ženě v pracovním oblečení. Při pohledu na můj zklamáný obličej dodala: „Borka rodí!“

„Kde? Tady???“ zmohla jsem se na poněkud nejapnou otázku. Nechápatě jsem se rozhlížela. „No a kde jinde?“ divila se horalka. Jala jsem se jí veledůležitě vysvětlovat nebezpečnost domácích porodů a že v porodnici by to přeci jen bylo daleko bezpečnější než na samotě uprostřed hlubokého lesa. „*A ještě tady není ani signál,*“ chtěla jsem dodat, ale v dalším výkladu už jsem nepokračovala. Zarazilo mě totiž ticho. Horalka výmluvně mlčela, pak se na mě chvíli dívala, její výraz jasně vyjadřoval asi toto: „Co je to za exota?“ Pak zaznělo: „Borka je naše fenka!“ Můj obličej v tu chvíli vypadal jako měsíček v úplňku – kulatý, totálně slaboduchý a strnule se šklebící. Trapas jak Brno! Po značné chvíli jsem vykoktala velmi inteligentní: „Aha.“ Kdyby to šlo, tak zmizím.

Horalka se otočila a odcházela kamsi za chalupu. Přitom prohodila přes rameno: „Jestli se chcete kouknout na štěňátka, tak pojd'te.“ Cválala jsem za ní jako na koni. V duchu jsem se ale divila, že se se mnou vůbec baví a ještě mě zve dál. Mě – divnou cizí osobu, s připitomělým úsměvem, nejapnými komentáři a navíc se zmačkaným, našišato a až za ušima uvázaným šátkem, zpod kterého zářila bílá kůže mé holé lebky. A to nepočítám rádobý zálesácký obleček, orvaný batoh a totálně zahnojené pohorky.

Mé cválání zpomalovalo, sebevědomí padalo na nulu. Kdybych tehdy tušila, že ta červenolící osoba je nejhodnější člověk, jakého jsem mohla tady, v lesem obklopené samotě, poznat, tak bych takhle nenervovala. Na svou obranu ale musím dodat, že navenek působila tahle psí porodní asistentka dost osobitě, nepřístupně, až stroze a její způsob vyjadřování připomínal místy kulometnou palbu.

Nepříjemné myšlenky rázem skončily, když jsem uviděla Borku a štěňátka. Ta malá, bezbranná stvořeníčka, tenoučká, slepoučká. Ten pocit, že se díváte na nově vzniklý život, je úžasný a povznášející. Otevírala jsem doširoka oči, aby mi z té nádherné podívané nic neušlo.

Borka mě přivítala ostražitým pohledem. Měla jsem strach, jak na mě fenka zareaguje,

proto jsem si ji z bezpečné vzdálenosti pozorně prohlížela. Byla zvláštní. Udivilo mě, že má každé oko jiné. Jedno hnědé jako čokoláda, druhé modré jako porcelánová panenka. I její mohutné tělo s huňatým černobílým kožichem jaksi podivně neladilo s dlouhými štíhlými nohama. Byla tak nějak divně poskládaná. Zírala jsem na ni jako pitomec na nějakou atrakci v cirkuse.

Vtom se Borka protáhla a můj pohled sjel ke štěňátkům. Automaticky se moje ústa roztáhla do širokého úsměvu. Byla jsem rázem naměkko. Už už jsem chtěla začít vydávat nadšeně šišlavé výkřiky typu *ňunínci rozkošní, pupičci* a tak podobně, ale má mysl mě zadržela. Rázem se mi před očima odvíjel film z doby, kdy jsem vozila synka v kočárku a kolemjdoucí ženy na něj začaly dětinsky šišlat. *Brrrr!* Mně se to úděsně protivilo. Tato vzpomínka vyvolala prudkou reakci: plácla jsem se silně přes pusy. Hlasité plesnutí horalku udivilo a tázavě se na mě zadívala.

Zalapala jsem po dechu a místo, abych jí v klidu a s nadhledem vyjevila svůj myšlenkový pochod, tak z obavy před dalším trapasem jsem příkře a až příliš nahlas vyhrkla: „Co je to za plemeno?“ Přitom jsem se upřeně dívala na Borku! Na divně poskládanou Borku s různobarevnými očima!

Horalka si mého pohledu samozřejmě všimla. Nejdřív jen potřásla hlavou, bylo poznat, že můj dotaz zasáhl její citlivé místo. Chvilu ticha. Poté se na mě ostře zadívala a stroze odpověděla: „Horská směs! Kříženec! Bez papírů! Nalezenec!“ Jako by mě palicí bacil. Rudnu a spílám si do...Můj nemilosrdný vnitřní kritik ironicky papričkuje: „*Ty máš snad patent na blbé dotazy! Ty exote s šátkem!*“

Pracně ze sebe soukám něco jako omluvu. Chci horalce vysvětlit, že já a psi, to jsou úplně nepopsané stránky. Ona však jen velkoryse a s nadhledem mávne rukou. Jemně se usmívá a přitom hladí Borku po srsti. „Hodná, zlatá, moje Borečka, joo...“ z jejího hlasu cítím, že je na svou fenku jaksepatří pyšná.

Nastává chvíle mlčení, atmosféra kolem se zklidňuje. Horalčin uklidňující hlas působil na zjitřené emoce jako kouzelný proutek. Pomalu, váhavě jsem se odvážila pohladit psí maminku po krku. Očichala mě a nechala se hladit dál. Projížděl mnou radostný pocit, cítila jsem Borčinu drsnou srst a věřte, nevěřte, najednou jsme my dvě věděly, že jsme spřízněné duše. Chtělo se mi nahlas zpívat.

Nadechuju, že ze sebe vydám nějaký tón, ale zastavil mě horalčin nezvykle mírný hlas: „Na rase, anebo zkrátka, když je někdo jiný, na tom nezáleží, důležité je, jací jsme **tady!**“

Při slově **tady** si poklepala na hrud' v místě, kde máme **srdce**. Přitom výmluvně obkroužila pohledem mou ošátkovanou hlavu. Po chvíli pokračovala: „Jsem si jistá, že k vám by se pes hodil. Borka pozná hodného člověka. Kdybyste jí nevoněla, už by po vás vyjela.“

Úplně mě její promluva zaskočila, vlastně dojala. Ale místo vhodné odpovědi jsem seděla u štěnat jak knedla a rozpačitě se šklebila. Prostě nejsem z těch, kteří mají na jazyku hned pohotovou odpověď. Trvá mi, než ze sebe něco vymáčknu, obzvlášť tehdy, když se to dotýká mého citlivého místa. Vzápětí se mi chtělo vyskočit a v návalu radosti horalku obejmout.

Místo toho jsem ještě chvíli mlčky obdivovala štěňátka, pak jsem se ale konečně vzpamatovala. Postavila jsem se, chytla horalku za ruku a třepala s ní, jako bych ji chtěla urvat. „*No jasně, zase jsi rozpaky mimo sebe, že ty nedoveđeš dát najevo své skutečné pocity nějak líp!*“ kritizovala jsem se v duchu. No, ale to jsem celá já. Horalka se s omluvným a chápavým úsměvem vymanila z mého poněkud delšího a křečovitého potřásání rukou a teď už se přímo zeptala: „A nechcete štěně?“ Když viděla mé váhání, tak s chápavým úsměvem dodala: „Nemusíte se rozhodnout hned, přijďte tak za dva měsíce, když budete mít zájem.“

Chvilku mi trvalo, než jsem našla správná slova. Rozpačitě jsem vysvětlovala: „Děkuju, moc si toho vážím, ale víte, já to musím u nás nejdřív probrat.“ A s pohledem na hodinky jsem dodala: „Jejda, hodin jak na kostele, už musím, aby mě v lese nechytla tma.“

Celou cestu domů jsem si nadšeně představovala, jaké to bude krásné, když budu mít štěně, kamaráda, který nikdy nezradí, bude mě mít rád, dívat se srdcem...Nebude řešit, že jeho panička nemá vlasy a nosí šátek...Myšlenky se radostně předbíhaly, soutěžily v mé hlavě o první místo. Vůbec jsem nevnímala, kudy jdu a po čem šlapu. Můžete si domyslet, jak to skončilo. Bác, uklouzla mi noha na vyčnívajícím kořenu a já se pomalu, jak jsem se snažila zbrzdit pád, a s jistou elegancí složila! Pěkně rovnou na zadek! Jauvajs!

Domů jsem se dobelhala s naraženým pozadím a už bez povznášejících myšlenek na pejsky – zato se strategickým plánem, jak přesvědčit svého chotě, zapřísáhlého odpůrce jakýchkoli domácích zvířátek, aby souhlasil s příchodem nového člena domácnosti.

Jarmila Fraňková (Jami)

Narodila se ve druhé polovině 20. století v Olomouci. V současnosti zakotvila na Slezsku, v kraji velmi rázovitém. Po dlouholeté pedagogické činnosti se věnuje svým koníčkům – četbě, procházkám přírodou, fotografování, kresbě malých obrázků a vaření dobrých jídel. Posledním, neméně důležitým koníčkem, je psaní krátkých básní a povídek.

Jarmila Fraňková
Já a ti druzí

obálka Jarmila (Jami) Fraňková, pixabay.com
korektura Martina Heš Hudečková

Jarmila Fraňková ©2024